

- (10 punts)

(a) Considereu el sistema lineal d'equacions diferencials ordinàries de primer ordre

$$Y' = A(x)Y + B(x). \quad (1)$$

Si $\Phi(x)$ és una matriu fonamental d'aquest sistema, deduiu l'expressió d'una solució particular de (1) mitjançant el mètode de variació de paràmetres.

(b) Considerem l'equació diferencial ordinària lineal de segon ordre

$$y'' + p(x)y' + q(x)y = f(x) \quad (2)$$

Transformeu aquesta equació diferencial ordinària en un sistema lineal del tipus (1) i utilitzeu els càlculs de l'apartat (a) per a donar una solució particular de (2), suposant conegudes dues solucions independents de la seva part homogènia, $y_1(x)$, $y_2(x)$.

A. (10 punts)

(a) Demostreu que si $x(t)$ és solució de l'equació diferencial ordinària homogènia

$$x'' + p(t)x' + q(t)x = 0 \quad (3)$$

i $y(t) \neq 0$ és solució de l'equació diferencial ordinària homogènia

$$y' + r(t)y = 0 \quad (4)$$

aleshores $z(t) = \frac{x(t)}{y(t)}$ és solució de l'equació diferencial ordinària homogènia

$$z'' + (p(t) - 2r(t))z' + (q(t) + r(t)^2 - p(t)r(t) - r'(t))z = 0 \quad (5)$$

(b) Triant convenientment $p(t)$, $q(t)$ i $r(t)$ en l'apartat (a), trobeu la solució general de l'equació diferencial ordinària homogènia

$$z'' + (-3 + 2 \cos t)z' + (2 + \cos^2 t - 3 \cos t - \sin t)z = 0.$$

(c) Trobeu la solució general de l'equació diferencial ordinària NO homogènia

$$z'' + (-3 + 2 \cos t)z' + (2 + \cos^2 t - 3 \cos t - \sin t)z = e^{-\sin t}.$$

Solució:

(A.a) De (4) tenim $y' = -ry$. Per tant,

$$z' = \frac{x'y - xy'}{y^2} = \frac{x'}{y} + rz.$$

Llavors, $x' = yz' - yrz$. De (3) tenim $x'' = -px' - qx = -p(yz' - yrz) - qx$. Per tant,

$$z'' = \frac{x''y - x'y'}{y^2} + r'z + rz' = -p(z' - rz) - qz + (z' - rz)r + r'z + rz'.$$

Així: $z'' + (p - 2r)z' + (-pr + q + r^2 - r')z = 0$.

(A.b) És clar que cal prendre: $p = -3$, $r = -\cos t$ i $q = 2$. L'equació (3) queda $x'' - 3x' + 2x = 0$. La seva equació característica és $m^2 - 3m + 2 = 0$, que té les arrels $m = 1$ i $m = 2$. Per tant, $x(t) = Ae^t + Be^{2t}$. Per altra banda (4) queda $y' - (\cos t)y = 0$ (equació diferencial de variables separables), que té per solució $y(t) = Ce^{\int \cos t dt} = Ce^{\sin t}$. Així $z(t) = c_1e^{t-\sin t} + c_2e^{2t-\sin t}$.

(A.c) Usant el mètode de variació dels paràmetres amb $f(t) = e^{-\sin t}$, $z_1(t) = e^{t-\sin t}$ i $z_2(t) = e^{2t-\sin t}$ tenim:

$$W(t) = \begin{vmatrix} z_1(t) & z_2(t) \\ z_1'(t) & z_2'(t) \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} e^{t-\sin t} & e^{2t-\sin t} \\ e^{t-\sin t}(1 - \cos t) & e^{2t-\sin t}(2 - \cos t) \end{vmatrix} = e^{3t-2\sin t},$$

$$u_1(t) = -\int \frac{f(t)z_2(t)}{W(t)} dt = -\int \frac{e^{-\sin t}e^{2t-\sin t}}{e^{3t-2\sin t}} dt = -\int e^{-t} dt = e^{-t},$$

$$u_2(t) = \int \frac{f(t)z_1(t)}{W(t)} dt = \int \frac{e^{-\sin t}e^{t-\sin t}}{e^{3t-2\sin t}} dt = \int e^{-2t} dt = -e^{-2t}/2,$$

$$z_p(t) = u_1(t)z_1(t) + u_2(t)z_2(t) = e^{-t}e^{t-\sin t} - e^{-2t}e^{2t-\sin t}/2 = e^{-\sin t}/2.$$

Per tant, la solució general buscada és $z(t) = c_1e^{t-\sin t} + c_2e^{2t-\sin t} + e^{-\sin t}/2$.

B. (10 punts)

B.1 Resoleu el problema de valors frontera per a l'equació de Cauchy-Euler:

$$\begin{cases} x^2 X''(x) + xX'(x) = \lambda X(x), & 1 < x < e \\ X'(1) = 0 \\ X'(e) = 0 \end{cases}$$

(Indicació: Podeu fer servir el canvi de variable $x = e^s$ o bé buscar solucions del tipus x^m)

B.2 Resoleu pel mètode de separació de variables el problema següent:

$$\begin{cases} u_t = x^2 u_{xx} + x u_x, & 1 < x < e, \quad t > 0 \\ u(x, 0) = 7 \cos(2\pi \ln x) \\ u_x(1, t) = 0 \\ u_x(e, t) = 0 \end{cases}$$

Solució:

(B.1) Buscant solucions del tipus $X(x) = x^m$ tenim que $m(m-1) + m - \lambda = m^2 - \lambda = 0$.

Cas 1: $\lambda = \mu^2 > 0$. Tenim $X(x) = c_1 x^\mu + c_2 x^{-\mu}$. Llavors les condicions de frontera donen el sistema:

$$\begin{pmatrix} \mu & -\mu \\ \mu e^{\mu-1} & -\mu e^{-\mu-1} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} c_1 \\ c_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \end{pmatrix}.$$

El determinat de la matriu del sistema és $\mu^2(e^\mu - e^{-\mu})/e$ que és no nul quan $\mu \neq 0$. Per tant, en aquest cas només hi ha la solució trivial.

Cas 2: $\lambda = \lambda_0 = 0$. Llavors l'arrel $m = 0$ és doble i tenim $X(x) = c_1 + c_2 \ln x$. Les condicions de frontera donen: $0 = X'(1) = c_2$ i $0 = X'(e) = c_2/e$. Per tant, $c_2 = 0$ i $X(x) = X_0(x) = c_1$ és solució no trivial amb c_1 lliure.

Cas 3: $\lambda = -\mu^2 < 0$. Ara les arrels són $m = \pm \mu i$. Tenim $X(x) = c_1 \cos(\mu \ln x) + c_2 \sin(\mu \ln x)$. Les condicions de frontera donen: $0 = X'(1) = c_2 \mu$ (per tant, $c_2 = 0$), i $0 = X'(e) = -c_1 \frac{\mu \sin \mu}{e}$. Les solucions no trivials són $X_k(x) = c_1 \cos(k\pi \ln x)$, $\mu_k = k\pi$, $\lambda_k = -k^2 \pi^2$ amb $k \in \mathbb{N}$ i c_1 lliure.

(B.2) El problema homogeni associat és:

$$\begin{cases} u_t = x^2 u_{xx} + x u_x, & 1 < x < e, \quad t > 0 \\ u_x(1, t) = 0 \\ u_x(e, t) = 0 \end{cases}$$

Fem separació de variables $u(x, t) = X(x)T(t)$ i obtenim els problemes:

$$\begin{cases} x^2 X''(x) + xX'(x) = \lambda X(x) \\ X'(1) = 0 \\ X'(e) = 0 \end{cases} \quad \text{i} \quad \{T' - \lambda T = 0$$

Usant l'apartat (B.1) tenim $\lambda_k = -k^2 \pi^2$, $X_k(x) = \cos(k\pi \ln x)$ i $T_k(t) = e^{-k^2 \pi^2 t}$, amb $k \in \mathbb{Z}$, $k \geq 0$. Per tant, la solució general del problema homogeni és:

$$u(x, t) = \sum_{k=0}^{\infty} a_k e^{-k^2 \pi^2 t} \cos(k\pi \ln x).$$

La solució del problema no homogeni a més ha de complir:

$$7 \cos(2\pi \ln x) = u(x, 0) = \sum_{k=0}^{\infty} a_k \cdot 1 \cdot \cos(k\pi \ln x).$$

Clarament, $a_2 = 7$ i $a_k = 0$ per a tot $k \neq 2$. Llavors la solució del problema no homogeni és:

$$u(x, t) = 7e^{-4\pi^2 t} \cos(2\pi \ln x).$$